

Asia: VN/9904/2025

Lausuntopyyntö väylälakien muutostarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot arviomuistiosta

-

Yksityisraiteita koskeva sääntely

-

Tutkimusoikeussääntely

-

Kiinteistökohtainen meluntorjunta

-

TEN-T-asetukseen liittyvät lainsäädännön kehittämistarpeet

-

Tunnelidirektiivin täytäntöönpanon täydentäminen

-

Varautumista ja häiriötilanteita koskeva sääntely väylälaeissa

-

Arviomuistiossa esitetyt muut muutostarpeet

-

Oletteko tunnistaneet väylälaeissa muita muutostarpeita kuin arviomuistiossa käsitellyt?

Itä-Suomen maakuntien liitot (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu ja Etelä-Karjala) esittivät helmikuussa 2025 samansisältöisissä lausunnoissaan Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelma Liikenne12:n luonnoksesta, että valtakunnallisen

liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnista säädettäisiin yksityiskohtaisesti laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä eikä viittauksella SOVA-lain soveltamisesta. Pääperusteluna on se, että liikennejärjestelmälaissa voidaan yksityiskohtaisemmin säätää valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvien keskeisten ja merkittävien vaikutusten arvioinnista kuin SOVA-laissa.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on luonteeltaan pitkän tähtäimen strateginen suunnitelma, johon liittyy lyhyemmän aikavälin toimenpideohjelma. Useat toimenpiteet ovat kuitenkin vasta idea-asteella eikä esimerkiksi kaikista infrahankkeista ole käytettävissä sellaista selvitystietoa, että vaikutusten arviointi SOVA-lain mukaisesti hyvin hankemaisesti olisi mielekäästä. Osassa tapauksissa vaikutuksia on mahdotonta arvioida, koska hankkeiden sijaintipaikat eivät ole tiedossa; tiedossa saattaa olla yhteystarpeen kehittäminen, mutta hankkeen tarkemmasta linjauksesta – puhumattakaan tarkemmasta sijainnista – ei tietoja.

Lausunnoissaan Itä-Suomen maakuntaliitot totesivat mm. seuraavaa:

” Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutukset eivät synny vain sen toimenpideohjelman kautta, vaan myös siinä asetetuilla tavoitteilla sekä liikennepoliittisilla linjauksilla ja valinnoilla (esim. painotukset rahoituksen kohdentamisessa) on samankaltaisia ja jopa laajempia vaikutuksia kuin toimenpideohjelmalla itsellään. Näin ollen vaikutusten arvioinnin tulisi koskea ensisijaisesti suunnitelmassa tehtäviä strategisia ja poliittisia valintoja. Yksittäisten hanke- tai toimenpidekohtaisten arviointien sijasta Liikenne 12 -suunnitelman arvioinnissa tulisi arvioida erityisesti kokonaisuutta ja laaja-alaisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi Suomen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen, alueiden väliin kehittämisedellytyksiin ja saavutettavuuteen, ilmastotavoitteisiin sekä maan kilpailukyvyn varmistamiseen. Liikenne 12 -suunnitelman vaikutustenarvioinnissa tulee selkeästi rajata tarkastelujen ulkopuolelle vaikutukset, jotka kuuluvat hankearvioinnin piiriin.”

SOVA-lain mukaisessa arvioinnissa jäävät aivan liian vähälle huomiolle ja yleispiirteiselle tasolle liikennejärjestelmän pitkäjänteisen kehittämisen kannalta tärkeät liikennepoliittiset, kansan-, yhteiskunta- ja aluetaloudelliset vaikutukset, aluekehitys- ja saavutettavuusvaikutukset, alueidenkäyttö- ja aluerakennevaikutukset, liikennesosiaaliset ja liikennekäyttäytymisvaikutukset, kansanterveysvaikutukset jne.

Pohjois-Savon liitto esittää, että lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä muutetaan siten, että lain 15b pykälän neljäs momentti kumotaan ja samaan pykälään lisätään säännökset, mitä ja miten vaikutuksia valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnassa selvitetään ja arvioidaan.

Muut huomiot

-

Huttunen Tuulikki
Pohjois-Savon liitto